

УДК 378+700+370.7

О. Є. Реброва, В. М. Трошенко, Чень Сінь
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського;

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ В ГАЛУЗІ ХОРЕОГРАФІЇ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

У статті порушено питання про визначення особливих форм профорієнтаційної роботи за спеціальністю Хореографія з урахуванням специфіки фахової діяльності хореографа. Процес профорієнтації в хореографічній сфері є полівекторним, оскільки ґрунтується на концепції фахових напрямів діяльності хореографа в майбутньому. Висвітлено деякі аспекти профорієнтаційної діяльності в хореографічно-освітньому просторі Китаю та Америки, що ґрунтується на власному досвіді авторів статті.

Ключові слова: профорієнтація, професійне самовизначення, профорієнтаційна робота в галузі хореографії, принцип агоністики.

Постановка проблеми. Сучасне суспільство структуроване таким чином, що ринкові відносини стають чинником не лише в бізнесі, економіці, а й у виборі стратегій на майбутнє вже під час навчання в школі. Рання спеціалізація особистості стає актуальною для сучасного суспільства, оскільки конкурентоспроможність особистості зумовлена його фаховою компетентністю та відповідними якостями, які формуються поступово, упродовж навчання в школі, інколи у профільних класах, у спеціалізованих школах тощо. У контексті зазначеного вище ефективним засобом вибору життєвих стратегій стає профорієнтаційна робота, яка здійснюється на базі навчальних закладів, зокрема шкіл та ВНЗ. Кожний університет та його структурні підрозділи (кафедри) включають профорієнтаційну роботу до стратегій своєї діяльності. До її форм належать: День відчинених дверей, договори з середніми навчальними закладами, загальноосвітніми школами; участь у проєктах профорієнтаційного характеру через соціальні мережі, телебачення, інтерактивні форми місцевого самоврядування тощо.

Крім того, існують сфери навчання та розвитку дітей, де профорієнтація здійснюється в умовах додаткової освіти. Це, насамперед, фізичне виховання та мистецька освіта. Учні, які відвідують спеціалізовані школи, студії, секції, школи мистецтва й досягають у навчанні певних успіхів, орієнтовані на професію змалку. Але нерідко вікові особливості підлітків (конфліктність, суперечливість суспільного характеру тощо), які знаходяться на етапі становлення особистості, стають на заваді вибору професії, пов'язаної з улюбленими заняттями в дитинстві. Як показують опитування старшокласників, які займаються музикою, хореографією,

спортом, живописом, високий відсоток школярів (приблизно 65 %) не обирають заняття спортом або мистецтвом для професійного самовизначення на майбутнє. Заняття спортом стають непрофесійними, але студенти ВНЗ мають можливість їх продовжувати, оскільки спорт на сьогодні є більш популярним, ніж мистецтво. Заняття музикою просто припиняються учнями, вибір іншої професії в більшості випадків повністю «заблоковує» художньо-творчу діяльність колишнього учня, який став студентом. Стосовно занять хореографією, то тут є унікальна можливість, будучи студентом іншого фаху, продовжувати займатися в студіях, колективах тощо. Отже, хореографія в цьому аспекті є більш потенційною як галузь аматорського творчого самовираження молоді.

Постає питання, якою є профорієнтаційна робота педагогічних університетів щодо залучення школярів до фахової спільноти вчителів хореографії та до вибору хореографічно-педагогічного напрямку фахового навчання. Профорієнтаційна робота в галузі хореографії може здійснюватися за двома лініями: виконавською й педагогічною. Саме таку можливість вибору сьогодні надають педагогічні та класичні університети. Організаційні форми профорієнтаційної роботи в таких ВНЗ ще не мають традицій і потребують конкретизації та вдосконалення. Актуальним у цьому питанні є вивчення зарубіжного досвіду, де хореографія представлена за двома класами компетентностей: фахово-виконавським та фахово-педагогічним.

Аналіз актуальних досліджень. Проблеми професійної орієнтації переважно висвітлюються в методичних працях, присвячених навчанню та вихованню школярів, тобто педагогічної ланки, яка сьогодні відповідає новому позначенню – 014 – середня освіта. Значна кількість публікацій і праць, присвячених проблемі профорієнтації школярів представлена авторством учителів, методистів, практиків, керівників загальноосвітніх шкіл (Н. Близнюк, Н. Войцехівська, А. Горбатюк, П. Замаскіна, Г. Зулунова, В. Клименко, В. Лапій, Л. Липова, В. Малишев, Л. Мікітюк, І. Романова, В. Ткаченко та ін. Профорієнтація та професійне самовизначення є предметом досліджень у галузі психології та педагогіки, зокрема таких учених, як: В. Єндальцев, Л. Захаріяш, М. Захаров, О. Капустіна, І. Кравченко, М. Кузів, М. Мельнік, Г. Москалік, Н. Побірченко, В. Савченко, Т. Танько та інші. Психолого-педагогічні основи професійної орієнтації досліджено в докторській дисертації Б. Федоришина. Не втрачає актуальності проблема професійного самовизначення й випускників ВНЗ (О. Бірченко). Л. Дунець класифікує існуючі дослідження з профорієнтації за такими напрямами: структурні теорії, мотиваційні теорії, теорії «індивідуальності» або розвитку «саморозуміння» [2]; Д. Закатнов розробляє технологію професійного самовизначення учнів [3]; Т. Танько обґрунтовує науково-теоретичні аспекти роботи кафедр щодо профорієнтації [7]. Цікавим є узагальнення досвіду профорієнтаційної роботи в зарубіжних країнах (Л. Гузенко, Г. Дмитрієв, С. Павлюк Г. Чередніченко, М. Тітма).

Стосовно профорієнтаційної роботи в галузі мистецької освіти, то нами окремих досліджень не визначено. Між тим, можна стверджувати, що організація навчання мистецтву в спеціалізованих школах або в школах мистецтва виконує функцію ранньої профорієнтації саме для обдарованих дітей. До цього ж укажемо, що специфіку діяльності спеціалізованих шкіл художньо-естетичного профілю представлено в дисертації Г. Матвеевої [5].

Мета статті – висвітлити основні організаційні форми профорієнтаційної роботи з хореографії в педагогічних університетах України, що базуються на узагальненні вітчизняного та світового досвіду.

Виклад основного матеріалу. Профорієнтаційна робота в галузі мистецької й мистецько-педагогічної освіти ґрунтується на загально визначених позиціях та інтерпретації ключових понять щодо профорієнтації. При цьому враховуються спеціальні здібності дітей у галузі мистецької творчості та їх раннє входження в світ мистецтва як на аматорському, так і на фаховому рівнях. Важливими є такі поняття, як профорієнтація, професійне самовизначення. Професійна орієнтація в педагогічному словнику С. Гончаренка тлумачиться як комплекс психолого-педагогічних та методичних заходів, спрямованих на оптимізацію процесу працевлаштування молоді згідно з бажаннями, нахилами і сформованими здібностями та з урахуванням потреби в суспільстві в цілому [1, 274]. Згідно з цим визначенням, профорієнтаційна орієнтація актуальна як для учнів шкіл, так і вже для тих, хто навчається, зокрема й мистецтву. Але заняття будь-якою галуззю знань або творчості не гарантує подальше працевлаштування саме за таким видом діяльності. Для цього важливим є процес професійного самовизначення, який є складним процесом прийняття рішення особистістю щодо вибору майбутньої трудової діяльності. Як стверджує С. Гончаренко, професійне самовизначення полягає в усвідомленні особистістю себе як суб'єкта конкретної професійної діяльності й передбачає самооцінку людиною індивідуально-психологічних якостей та зіставлення своїх можливостей із психологічними вимогами професії до спеціаліста [1, 275]. З останнього визначення виходить, що процес профорієнтації має бути орієнтований на адекватну самооцінку й ідентифікацію особистості з професійною спільнотою в майбутньому. Це процес складний, прогностичний, у ньому певною мірою функціонує рефлексія передбачення, тобто рефлексія майбутніх відчуттів себе в якості спеціаліста. На такий стан рефлексії вказував Г. Щедровицький у своїй концепції мислєдїяльності [9]. У творчому процесі така рефлексія має методичний характер – уходження в психічний стан творчої інтерпретації, виконання твору та занурення в емоційні реакції передбачення того, що може бути, як може бути і які реакції психіки, організму можуть супроводжувати процес інтерпретації, усе це стає предметом рефлексії, що виконує методичну функцію.

Така сама рефлексія можлива в процесі професійної орієнтації. Знання особливостей майбутньої діяльності в галузі хореографії допоможуть юному танцюристу ідентифікувати себе з фаховою спільнотою та визначитися з

професійним вибором: або заняття хореографією в подальшому будуть для нього аматорським видом творчості при здійсненні іншої фахової діяльності, або професійним.

Процес профорієнтації в галузі хореографії ми розглядаємо як полівекторний. Перший вектор – це вибір професії хореографа. Він здійснюється кожною дитиною, яка навчається хореографії з певного віку в різноманітних закладах освіти, культури й мистецтва, приватних студіях, аматорських колективах, дитячих будинках творчості, а також спеціалізованих школах мистецтва. Весь шлях навчання в зазначених закладах – це шлях ранньої профорієнтації. Вибір професії хореографа інколи зумовлений сформованою потребою до творчої виконавської самореалізації в хореографічному мистецтві.

Другий вектор – це вибір фаху в хореографії: або це виконавський профіль, або педагогічний. У цьому напрямі профорієнтаційна робота кафедр педагогічних університетів є важливою, оскільки багато хто з абітурієнтів обирає професію вчителя хореографії, не усвідомлюючи важливості та унікальності методично-педагогічного компоненту у фаховій підготовці. Інколи абітурієнти не уявляють сутності своєї майбутньої професії і вважають, що хореографічне виконавство є головним у їхньому подальшому самовизначенні.

Третій вектор – вибір фаху в хореографічно-виконавському самовизначенні: можливість більш ґрунтовно та кваліфіковано займатися обраним видом хореографії. У педагогічних університетах, які переважно готують учителів хореографії для позашкільних закладів освіти, для занять танцями, у вибірковій частині загальноосвітніх шкільних програм передбачено комплексне охоплення всіма видами хореографії, що може бути використано й під час постановки танцю, для стилізації розкриття образу тощо. Головне, що бакалаври оволодівають теорією та методикою викладання всіх хореографічних жанрів та стилів до того ж усім віковим категоріям учнів. У магістратурі вже є певні обмеження за обраним видом танцю. Ось тут і виникає проблема профорієнтаційного характеру на більш високому рівні кваліфікації.

Четвертий вектор – вибір професії після навчання в університеті та отримання відповідної кваліфікації. Практика свідчить, що нерідко студенти-хореографи змінюють професію та ідуть отримувати другу вищу освіту. З одного боку, це здійснюється за умов анатомо-фізіологічного або інколи випадкового характеру (у наслідок травматизму). У цьому випадку профорієнтація на подальшу фахову діяльність не є доцільною. Інколи під час навчання студенти просто втомлюються та вважають вибір професії невдалим. У цьому випадку важливими є профорієнтаційні форми роботи кафедр. Так само від організаційних форм профорієнтації залежить і успішність навчання студентів та зменшення кількості таких, що відраховуються за академічну заборгованість.

Для оптимізації профорієнтаційної роботи з хореографії доцільним є ознайомлення з існуючою практикою в інших країнах. Нами було

узагальнено досвід Америки і Китаю, оскільки отримати інформацію не з джерел, а з практичного ознайомлення ми могли саме в зазначених країнах.

Стосовно Китаю можна сказати, що важливу профорієнтаційну роль відіграє народне танцювальне мистецтво, що задіяне в жанрі пекінської опери. Цей жанр користується потужною підтримкою держави, що підтверджується введенням у загальноосвітні школи додаткового уроку «Пекінська опера», який доповнює уроки співу. Але специфіка жанру є такою, що в ньому тісно взаємодіють хореографія, акторська майстерність та спів. Сам урок містить як дидактичний, так і практично-виконавський компоненти. Діти засвоюють усі рухи всіх амплуа пекінської опери. Отже, вирішуючи завдання національного виховання школярів, програмою шкіл здійснюється й профорієнтаційна робота в галузі музичної та хореографічної освіти. Діти залучаються до виконання пекінської опери, народного танцю вже в межах загальноосвітньої школи, на всіх її ланках. Окрім того, у школах вивчається й класичний танець [8]. Хореографічні школи в Китаї також існують, вони переважно присвячені двом видам хореографії: класичній (меншою мірою) та народній хореографії (привалює за кількістю). Школи є переважно приватними, слабо розвинена позашкільна система підтримується державою. Спеціалізація в галузі хореографії здійснюється лише на рівні магістратури, вона також має два напрями: класична та народна [4]. До цього слід додати, що музиканти та хореографи на ступені бакалавра можуть навчатися сумісно, а потім можуть отримувати також спеціалізацію з іншого виду мистецтва. Характерним є те, що в Китаї існує практика ознайомлення з досвідом та результатами роботи хореографічних закладів одного з іншим. Відвідування здійснюють не лише викладачі, а й учні. Це розширює їх хореографічний досвід. Окрім того, уже в межах університетів музиканти й хореографи вивчають хореографічні дисципліни, так само, як і музичні, сумісно. Окремо вивчаються лише складні форми виконавських дисциплін. Оце, створюється реальна можливість професійної переорієнтації в подальшому навчанні. Інколи до ВНЗ України приїжджають студенти з Китаю навчатися музики, а потім залишаються на здобувати другу освіту і вивчають хореографію. Для цього в них є певні вміння та компетенції.

Спеціальних профорієнтаційних заходів кафедри не здійснюють, але активно застосовують національно-виховний потенціал хореографічного мистецтва, передаючи ментальність народу з покоління до покоління, створюючи можливість займатися хореографією як у школі, так і у ВНЗ фахівцям різних спеціальностей у галузі мистецької освіти.

Стосовно Америки наш досвід засвідчив, що у США зовсім мало професійних балетних труп. Натомість шкіл і балетних студій достатньо в кожному місті. Існують також заклади навчання хореографії більш високого рівня, де викладають ті, хто має українське або російське походження та освіти, набуту в Росії або Україні. Нерідко вони викладають класичний балет у студіях, отже, класика засвоюється на аматорському рівні. Між тим, це вже є цікавим та цінним, що школярі залучаються до класичної хореографії через

її виконання. Також культивуються різноманітні напрями сучасного хореографічного мистецтва: модерн, степ тощо.

З дітьми, які відвідують класичні аматорські студії, ведеться профорієнтаційна робота через залучення до виконавства справжніх класичних спектаклів. Так, наприклад, артисти Одеського національного театру опери і балету та викладачі кафедри музичного мистецтва і хореографії ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського В. М. Трощенко брали участь у цікавому проєкті: у багатьох містах США, зокрема, Хьюстони, Бруклені, Балтеморі, Маямі та інших здійснювалася постановка балету П. І. Чайковського «Лускунчик». За сценарієм проєкту, до участі у спектаклі залучалися діти, які навчаються в місцевій балетній студії або школі. Цей проєкт є довгостроковим. Українські фахівці вивчають досвід американських студій із класичного балету та передають їм свій досвід із композиції та постановки танців. Кожного року такі спектаклі – важлива культурна подія для міста. Популярність таких заходів є вагомим фактором залучення юних танцюристів до класичного балету, а також цікавою формою профорієнтаційного характеру.

Практичне ознайомлення з досвідом профорієнтаційної роботи Америки і Китаю вказує на існування в цих країнах своїх традицій та напрацювань, які відповідають культурним потребам суспільства та етнокультурній ментальності народу. Переважно профорієнтаційна робота з хореографії здійснюється за проєктними технологіями та у приватній сфері.

Профорієнтаційна робота з хореографії в Україні переважно здійснюється через систему позашкільних закладів різних рівнів: студії, клуби, аматорські колективи тощо. Стосовно організаційних форм можна впевнено стверджувати, що найбільш ефективними є залучення майбутніх танцюристів та вчителів хореографії до участі у творчих конкурсах і змаганнях, які здійснюються на базі ВНЗ. Безумовно, участь в інших конкурсах також має профорієнтаційну спрямованість. Але участь у конкурсах ВНЗ, як показує досвід кафедр хореографії провідних педагогічних університетів України, дозволяє створити ланцюг фахової наступності, адже саме колишні випускники приводять своїх учнів на конкурси. Таким чином підкріплюються професійно-педагогічні зв'язки, міцніють творчі контакти, створюється коло фахової спільноти хореографів, яке консолідується саме завдяки проведенню конкурсів і змагань. Нерідко викладачі кафедр хореографії запрошуються членами журі таких конкурсів, що також має певну профорієнтаційну спрямованість.

Іншою ефективною формою профорієнтації є організація педагогічної практики студентів-хореографів щосуботи в будинках дитячої творчості, інших закладах міністерства освіти. Через залучення студентів до роботи студій, клубів, колективів учні знайомляться з перспективою подальшої творчої самореалізації в хореографії вже як у вибраній професії вчителя хореографії, керівника хореографічного колективу.

Стосовно профорієнтації у вибраному фасі нарівні конкретизації виду творчої діяльності, то можна стверджувати, що найбільш ефективними є

проведення Олімпіад із певного виконавського виду мистецтва. Олімпіади за спеціальністю «Музика» мають давню історію проведення під егідою Міністерства освіти і науки України, натомість зі спеціальності «Хореографія» таких Олімпіад не проводилося до 2016 року. Ураховуючи це, 14–15 березня 2016 року на базі кафедри музичного мистецтва і хореографії Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського було проведено Першу в Україні студентську міжвузівську олімпіаду зі спеціальності «Хореографія». Олімпіада проводилася в межах комплексного наукового проекту «Теоретичні та методичні засади хореографічно-педагогічної освіти в Україні» (номер державної реєстрації НДР: 0115U002489), який здійснює Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. В Олімпіаді брали участь студенти зазначених ВНЗ, а також Криворізького державного педагогічного університету.

Організатори Олімпіади орієнтувалися на розроблені Міністерством науки і освіти України методичні рекомендації та поради щодо проведення олімпіад із фахових дисциплін. Чималий досвід у проведенні олімпіад з Музичного мистецтва має факультет музичної та хореографічної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Свого часу в цьому навчальному закладі на базі музично-педагогічного факультету було започатковано проведення такої олімпіади.

Сьогодні для дітей та молоді України все більш затребуваними стають заняття хореографією. Це є дуже актуальним фактором для здоров'язбереження та духовного розвитку молодого покоління. Хореографія як вид мистецької творчості має потужний педагогічний потенціал: гармонізує естетичний, фізичний, духовний розвиток, залучає дітей та молодь до національних цінностей; окрім того, за рахунок вивчення мистецтва інших народів, активізуються процеси художньо-національної ідентичності, формується художня культура особистості. Саме це й покладено в основу Наказу МОН України від 16.06.2015 № 641 «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді», що ставить завдання: «плекати розвиток духовної, емоційно-естетичної, інтелектуальної сфери саме на основі української мови» [6]. Між тим хореографія є видом мистецтва, який має свою мову, українську танцювальну лексику, яку слід вивчати. Саме ця ідея була наскрізною в проведеній Олімпіаді.

Принциповим у розробленні Положення Олімпіади було дотримання педагогічної спрямованості та методичної компетентності майбутніх фахівців. Відповідно до розробленого Положення, студенти на I турі – «Теоретико-методичному» – виконували тестування з фахових хореографічних дисциплін.

II тур – «Виконавсько-постановочний» (Малі форми в хореографії) був основним та здійснювався у 2 етапи. На першому етапі студенти презентували художню ідею своєї хореографічної постановки, яка була стилізацією української теми, а також виконували одну з партій танцю, показуючи свою виконавську майстерність. На другому етапі учасники демонстрували свою методичну компетентність, здійснювали розучування композиції зі студентами базового ВНЗ.

За оцінкою самих студентів – участь в Олімпіаді – це дуже гарний досвід, який стимулює на подальші творчі досягнення.

Висновки. Профорієнтаційна робота з хореографії здійснюється кафедрами хореографічного мистецтва, які існують при класичних та педагогічних університетах. У межах цих навальних закладів здійснюється переважно хореографічно-педагогічна спрямованість профорієнтаційної роботи, яка відрізняється від підготовки танцюристів у ВНЗ культури і мистецтва. З 2016 року здійснилися переструктурування спеціальностей та спеціалізацій за напрямками підготовки, це призвело до того, що в університетах можливе отримання спеціальності хореографа за педагогічним спрямуванням та за напрямом підготовки в галузі культури і мистецтва. Таким чином, профорієнтаційна робота кафедр та профорієнтаційна робота в цілому здійснюється за такими векторами: вибір професії хореографа, вибір фаху хореографії, вибір фаху в хореографічно-виконавському самовизначенні, вибір професії після навчання в університеті та отримання відповідної кваліфікації.

Провідним принципом, за яким профорієнтаційні організаційні форми є найбільш ефективними, є принцип агоністики, тобто участь у творчих змаганнях, які проводяться кафедрами хореографії ВНЗ та іншими закладами освіти. Організаційними формами за таким принципом є: конкурси, змагання, фестивалі, Олімпіади.

Іншими організаційними формами в зарубіжних країнах та Україні є: залучення учнів до виступів у творчих проектах сумісно з провідними виконавцями-хореографами; залучення до участі в конкурсних та концертних проектах учнівських колективів, якими керують колишні випускники ВНЗ, що створює ефект наступності та кристалізації фахової спільноти; організація педагогічної практики студентів-хореографів у позашкільних закладах освіти різного типу власності; відвідування майстер-класів та створення умов обміну творчим досвідом колективів позашкільних закладів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / Семен Устинович Гончаренко. – Київ : «Либідь», 1997. – 373 с.
2. Дунець Л. М. Форми і методи профорієнтаційної роботи у вищому навчальному закладі / Л. М. Дунець // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». – 2013. – № 1 (7). – С. 86–88.

3. Закатнов Д. О. Технології підготовки учнівської молоді до професійного самовизначення : монографія / Д. О. Закатнов ; НАПН України ; Ін-т проф.-техн. освіти. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 158 с.

4. Максименко А. І. Хореографічна освіта в Китаї : традиції та сучасність //Актуальні питання мистецької освіти та виховання. – 2014. – № 1–2 (3–4) . – С. 105–113.

5. Матвєєва Г. Д. Організаційно-педагогічні засади діяльності спеціалізованої школи художньо-естетичного профілю : автореф. дис ... канд. пед. наук : 13.00.06 / Г. Д. Матвєєва . – Київ : Б.в., 2011. – 20 с.

6. Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді. Наказ МОН України від 16.06.2015 № 641 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://shkola.ostriv.in.ua/special/get_file/code-71F8CC7D2CF29

7. Танько Т. Профорієнтаційна робота як вагома складова діяльності кафедр педагогічних ВНЗ / Т. Танько // Витоки педагогічної майстерності. – Харків : Харківський державний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2012. – Вип. 9. – С. 286–290.

8. Чэнь Цзин. Педагогические основы обучения классическому народному танцу в средней школе Китайской Народной Республики / Цзин Чэнь // Известия Тульского государственного университета. – 2012. – № 2. – С. 12–16.

9. Щедровицкий Г. П. ОРУ : Оргуправленческое мышление : идеология, методология, технология : курс лекций [Электронный ресурс] / Из архива Г. П. Щедровицкого. – Т. 4. – М., 2000. – 382 с.

РЕЗЮМЕ

Реброва Е. Е., Трощенко В. М., Чень Синь. Организационные формы профориентационной работы в области хореографии: отечественный и зарубежный опыт.

В статье представлены основные организационные формы профориентационной деятельности кафедр и других учебных учреждений, организаций Украины, Китая, Америки, которые осуществляются с учетом специфики профессии хореографа. Процесс профориентации представлен как поливекторный, поскольку он основан на профессиональных направлениях деятельности хореографа в будущем. Первый вектор – это выбор профессии хореографа; второй вектор – это выбор профессии в хореографии: исполнительский или педагогический профиль; третий вектор – выбор профессии в хореографическо-исполнительском самоопределении; четвертый вектор – выбор профессии после обучения в университете и получения соответствующей квалификации. Ведущим принципом, по которому профориентационные организационные формы являются наиболее эффективными, является принцип агонистики, то есть участия в творческих соревнованиях, проводимых кафедрами хореографии вузов и других учебных заведений. Организационными формами, реализуемыми по такому принципу,

являются: конкурсы, соревнования, фестивали, олимпиады. Другими организационными формами в зарубежных странах и Украине являются: привлечение учеников к выступлениям в творческих проектах совместно с ведущими исполнителями-хореографами; привлечение к участию в концертных проектах вузов ученических коллективов, которыми руководят бывшие выпускники, что создает эффект преемственности и кристаллизации профессионального сообщества; организация педагогической практики студентов-хореографов во внешкольных учебных заведениях разного типа; посещение мастер-классов и создание условий для обмена творческим опытом коллективов внешкольных учреждений.

Ключевые слова: профориентация, профессиональное самоопределение, профессиональная работа в области хореографии, принцип агонистики.

SUMMARY

Rebrova E., Troshchenko V., Chen Xin. Organizational forms of career guidance in the field of choreography: native and foreign experience.

The article presents the main organizational forms of career guidance activities of the departments and other education institutions, organizations of Ukraine, China, USA, carried out taking into account the specifics of the choreographer profession. The process of career guidance is presented as polyvector because it is based on professional directions of the activities of a choreographer in the future. The first vector is the choice of the profession of a choreographer; the second vector is the choice of a profession in choreography: the performing or teaching fields; the third vector – career choices in the dance-performing-determination; the fourth vector – the choice of a profession after studying at University and obtaining the corresponding qualifications. The leading principle, according to which the organizational forms of career guidance are the most effective, is the principle of the agonistic, that is, participation in the creative competitions held by the dance departments of the universities and other education institutions. Organizational forms implemented according to this principle are: contests, competitions, festivals, Olympiads. Other organizational forms in foreign countries and Ukraine are: attracting students to the presentations in the creative projects in collaboration with leading performers, choreographers; involvement in the concert projects of the universities, student groups, run by alumni, which creates the effect of continuity and crystallization of the professional community; organization of pedagogical practice of students-choreographers in extracurricular education institutions of various types; attendance of master classes and creation of conditions for creative exchange of experience between the groups for extracurricular activities.

Key words: career guidance, professional identity, professional work in the field of choreography, the principle of agonistic.